

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egy évre — — 50 K. — f.
 Hat hóra — — 25 K. — f.
 Három hóra — — 13 K. — f.
 Egyes számok ára 1 korona.
 Magyarországra 63 K. — f.
 Egyébb külföldre 75 K. — f.
TELEFON: 98.

BARS

N. v. p. riad. p. a. t. v. Bratislava
 čís. 35448/III. a. 1925

Feltevő postahivatal: LEVICE.

HIRDETÉSEK:

centiméterenként — fillér.
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként — fillér.

Gyakori hirdető- és a velünk
 összekötésben levő hird. irodák
 árendájában részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A köziratok a szerkesztőséghez küldendők.
 Köziratok vissza nem adódnak.
 Alapította: **HOLLÓ SÁNDOR.**

Megjelenik:
Minden vasárnap reggel.
 Szerkesztésért felelős: **A LAP KIADÓJA.**

A hirdetőket, előfizetőket s a reklám-
 cikkeket a kiadóhivatalba kérjük utasítani.
 A lap kiadója: **NYITRAI és TÁRSA.**

Köztehermentesítés.

Az adósságok rendezésének kérdése foglalkoztatja a közgazdasági közvéleményt. Ugyanis a gazdasági élet területén mindersebben terjed az a felfogás, hogy a régi adósságokat rendezni kell valahogyan a fizetési eszközök mai értékének megfelelően, miáltal sok ezer, anyagi válsággal küzdő gonderthes egzisztenciát kapcsolhatunk bele ismét a közgazdasági élet ütemesebbé váló életébe.

Az adósságrendezés érdekében különösen nagy lendületű agitációt folytat — amint látjuk — a mezőgazda érdekeltség. Ez a küzdelem teljesen érthető, hiszen a mezőgazdák között ma már alig akad talán egy is, aki ne lenne tulontúl eladósodva. A konjunkturás években a mezőgazdák nagy investíciókat végeztek gazdaságukban, ez volt az a kor, amikor az ipar és a kereskedelem is emlékezetes szép forgalmat csinált. Tagadhatatlan, hogy azok a kevesek, akik abban az időben — népiesen szólva — a fogukhoz verték a garast, nem vásároltak mezőgazdasági gépeket, hirtókat, nem építkeztek, nem szereztek be traktorokat, motorokat, parádés löszerezámokat, nem csináltak szükségessé vagy szükségtelen betektetéseket, nem vásároltak az akkori magas buzaár alapján számított értékű földeket hitelbe vagy kölcsönért, az a kis számu gazda bizonyára nyugodtabban állja a mai sulyos idők okozta vihart. De vajjon hány gazda volt olyan, akit nem fogott volna el az akkori idők vásárló és investáló láza és rakásra gyűjtötte volna a bőven ömlő bankókat? Annyi bizonyos, hogy mindazok, akik abban az időben investáltak és vásároltak, bizonyos tekintetben szolgálatot tettek a gazdasági életnek pénzük forgalomba vetésével. Nem is volt akkor munkanélküliség, mint ma, mikor mindenfélét hiányzik a gazdasági élet élénkítésére alkalmas pénzösszeg.

Ezek a konjunkturás idők a bizonyítékai annak, hogy igaz az az állítás, hogyha a mezőgazdaság megtalálja a számítását tevékenységében, akkor az ipar és kereskedelem is felvirágozik, ellenkező esetben stagnálás áll be minden vonalon, amint azt ma is tapasztaljuk.

A gazdákat azonban nem az előbb említett élénk vásárlási és investíciós kedvük juttatta a nagy eladósodás útjára. Az eladósodásban

nagyobb szerepe van a vagyondézsmanának, valamint az ingatlanokban beálló értékcsökkenésnek.

De vajjon mi lett a konjunkturás időkben az ipar és kereskedelem élénk forgalma révén felvert értékekkel? kérdezheti valaki, mert hiszen az ipar és kereskedelem ma éppen úgy párhuzamos uton halad a mezőgazdasággal az elszegényedés felé, mint a konjunktúra idején haladt vele együtt a jólét felé. A válasz nem lehet más, mint az, hogy ezeket az értékeket a krízises évek jövedelmével arányban nem álló nagy adók szívták és szívják fel és így az összes közgazdasági tényezőkhöz ma együttesen gyöngülnek el úgy, hogy hovatovább lehetetlenné válik számukra a közteherhiviselésben való részvétel, mert hiszen a jövedelem tulnyomó részét az adók és a kamatok emésztik fel, így az üzemek fenntartására szolgáló gépek, szerszámok és berendezések pótlására, épület tatarozására vagy más egyéb üzemi, házi és egyéni szükségletek beszerzésére nem marad már pénz. Így ébrednek emberek egyik napról a másikra olyan formán, hogy teljesen szegények lettek, noha folyton dolgoztak.

Ezek után teljesen jogosnak kell látnunk azt az ujabban felmerült gondolatot, amely szerint az adósságrendezés kedvezményét nem csupán a mezőgazdákra, hanem minden arra rászoruló gazdasági rétegre, iparosra, kereskedőre is kikellet terjeszteni, mert ezzel az egész közgazdasági élet friss erősítést nyerne s a leesegett egzisztenciák emelkedő produktivitása révén közteherhiviselésük is erősödni fog. Egy általános, radikális és megfelelő köztehermentesítésnek az egész ország közgazdasági élete hasznát látná.

Az évszázó vizsgák.

A Magyar Tanító nyomán közöljük ezt az időszerű cikket.

Az évszázó vizsgák miatt ilyen tájban mindig felperzsálik a vita a pedagógusok és a nevelők között, de különösen a tanítók és az egyes iskolafenntartók között. Hiába hivatkozik a tanítócség a felőbb hatóságok idevonatkozó rendelkezésére, mely a vizsgálatok tartását ugyan nem tiltja el merve, de azt pedagógiai szempontból károsnak itéli s így azt nem javasolja. Ezzel szemben tudjuk, hogy a szülő, az iskolafenntartók a régi szép szokásra való hivatkozással továbbra is követelik ezek megtartását és hallottam már olyan nyilatkozatról is, hogy tisztán a tanító ügyesretelen és hozzáértéslen mulik az olyan vizsgák bemutatása, melyeknek meg legyen

a szükséges pedagógiai értékük is. Hát kérem szeretettel, erről a megjegyzésről volna egy pár sor mondanivalóm azzal a célzattal, hogy — bár testvéreim előtt ismert dolgokat fogok ismétetni, szegedezők ellene ezeket a fenti gárcsokodókna, hátha sikerülni fog őket tévhiedelmükről most kivételesen meggyőzni.

Kétféle évszázó vizsga van: az egyik, ahol a gyermek ad számat a tudásáról, a másik, ahol a tanító vizsgázik. Az első esetben a növényedek minden előkészítés nélkül felelnek a tanító, vagy más valaki által minden rendszer nélküli feladot kérdésekre. Legfeljebb annyi tervszerűség nyilatkozik meg előzőben, hogy a gyengébb diáktól könnyebbet, a jobb tanulótól nehezebbet kérdez a tanító, de ahol vizsgáztató biztos is van, vagy esetleg az iskolaszék tagjai is jogot formálnak a kérdésre, ez a rendszeresség is felborul. Aki valaha vizsgáztatót, az bölcsen tudja, hogy annak kimenetele mindentor kétséges s az nagyon függ a jöszerecsétől. Ez alkalommal is megötrénhetik tehát, hogy a rossz diák a hozzámért, vagy véletlenül neki jutott kérdésre kitűnően megfelelt, míg az egész éven szorgalmas, tehetséges tanuló a neki szabott, vagy a tudakosság szarukeretes pápszeme mögüli hozzátéveztit surlangos feladat előtt csak makog, megszegyenül ő is, szülője is, de főképpen a tanítója. S most jön az egésznek a koronája. Viszik haza az évszázó értesítőt, mely me, a tesztelés korában, hosszas fontolgalás, bíralgatás, szinte tudományos mérések alapján készül, s abból a gyenge tanuló bizony csak gyenge jegyeket lát, a jó diák felé pedig kövér egyesek integtenek. A rossz tanuló szülője fe hörken, részrehajlásról, gyermekének üdözéséről beszél, szelad fűhöz, fához, izgat, panaszodik, hogyan lehetett az ő gyermekének ilyen bizonyítványt adni, aki palam et publice, ott, a vizsgán oly nagyzeresen, oly bámulatos ügyesen felelt, holott N. csak irult-pirult, akadozott, gyötrődött, s neki mégis egyesek vannak?! És a gyermek, bár tudja, hogy tanítója igazságos, az ő tudásához mérten osztályozott, a szülői handabandázásra szinte verszemet kap, tódit a halottakhoz, példákra hivatkozik, ez is, az is úgy járt, s mint futótűz terjed a faluban, hogy a tanító igazságtalan, kivételeket tesz. Ez aztán aláért a tanító, az iskola tekintélyét, rossz vért szül a szülőkhöz, bizalmatlanokká teszi a tanítványokat. Hol van itt az a bizonyos pedagógiai érték, vagy mit kellene tenni, vagy mit kellene tenni, hogy legyen itt pedagógiai érték? Vagy mennyit szenved az a másod, szegény kis gyermek, aki egy rosszul feladott, vagy meg nem értett kérdésre nem tudván megfelelni, kénytelen tűrni szülőjétől, tanítójától a szemrehányásokat. Bizony, ennek tövisé Örkre beletörök abba a kis lélekbe. Hát itt hol a pedagógiai érték? Vagy talán forduljunk a második esethez?

Mert a második esetben nem a diák, hanem a tanító vizsgázik. Ő ad számat fejlett memóriájáról. Már hetekkel előbb gyakorolja, hogy ki, mitől, mit fog felelni? Melyik gyerekhez mely kérdéseket fogják intézni, hogy senki meg ne szegyenüljön. Azt persze a gyermeknek nem szabad észrevenni, hogy a vizsgára preparálja, de az minden titkolózás ellenére úgy is látát a szitát, hogy mit is jelent az, ha a tanító ur folytonosan ugyanazt a kérdést adja fel. No, itt már aztan meggy a vizsga mindaddig míg a terítúrat cserbenhagyja a memóri

Ája, vagy valaki a vizsgáztatók közül közbeszó. Mert akkor aztán minden felborul. Kihűnik a turpisság is. Esetleg úgy is lehet csinálni, hogy a gyerekeket nem egy-egy kérdésre, de minden tárgyból egy bizonyos kérdéskomplexumra készítik elő, azt nyúzzák, ismétlik az unalomig, míg a leggyöngyösebb is teljes otthonosságot szerez benne, de ez sem egyéb, mint mesterséges preparálás. Itt minden gyerek egyformán tud, tehát egyforma bizonyítványt is érdemel. Sőt, aki hangosabban tudta a mondanivalóját előadni, az valahoz érdemel, mondja a közvélemény. És hol van az a bizonyos pedagógiai érték? Mert sub rose, azt is megvalthatjuk, hogy harmadik eset nincs. Ezt tudja mindenki, aki valaha életében vizsgázott.

Mindzek ellenére mégis csak azt mondom, hogy ott, ahol eddig szokásban volt, ahol ezt az iskolafenntartó hatóság követeli, mégse húzódzunk attól az évszáz vizsgától, csak ne nevezünk vizsgának, hanem évszáz ünnepélynek, hol a gyermekek nem az évben elsajátított és szorosan vett tananyagból származnak be, hanem az iskolától szülőket gyönyörködtető, gyermekeket szórakoztató módon szavallatokkal, szaváló körökkel, dialógokkal dramatizációkkal plasztikusan szemléltetik a mai iskola belső életének hétköznapiját. Vegyen részt minden gyermek, kicsiny úgy, mint nagy, e játékokban, jusson szerephez a jó tanuló éppúgy, mint a gyenge, hadd lassák a szülők gyermekeik kipirult arcáról az iskolához való ragaszkodást, az iskolai életben való örömet. Nagy iskolánál az évszáz ünnepélyekkel kapcsolatosan ajánlatos tornaünnepélyt is tartani, hol talán azok jutnak kiváló szerephez, akik az elméleti mutatóknál csak statisztikák voltak.

Ezeknek a záróünnepélyeknek aztán lesz pedagógiai értékük! A szülő előtt világos, hogy ez nem vizsga, ez nem a tudásról való beszámoló, ehhez tehát nem lehet bizonyítványt módosító hatást kapcsolni. Senki meg nem szegényül, mindenki tud, amit felelnek, az állandó és általános tetesztést vált ki, fonák felelete miatt senki sem lesz neveléses, emiatt gunyvá rá nem tapad, a produktiók beteken, hónapokon át bőséges bezed tárgyaivá lesznek a falunak. Hogy ehhez is előkészület kell? Igen, de az egészen meglátszik, hogy csak játék és nem a tudományokban való kiválóság versenyt, mert nincs jós-röszöl, könnyebb-nehezebb kérdésre felelő. Mulat és mulattatni akar és a szülő szem mégis megláti, hogy gyermeke nem hiába járt az elmúlt évben az iskolában. Ezenkívül az ilyen ünnepély a megcsontosodott nézetű szülőket is közelebb viszi a modern iskolához, megismerteti annak ujszerű pedagógiai fogásaival. Itt aztán van pedagógiai érték s én hiszem, hogy testvéreim ezeket ki is domborítják, amivel mindenesetre többre mennek, mint az eddigi kínos és kínzó évszáz vizsgákkal.

Szepesi Gyula.

Kincskutatás Borfőn.

Az újságolvasó közönség bizonyára jól emlékszik még azokra a kincskeresőkre, akikről pár év előtt beszámolt a sajtó. Szlovenszko több helyen akcióbá léptek abban az időben. Napvilágra került régi íráskor alapján indították meg a kutatásokat, ásataokat a régi íráskorban jelzett elrejtett kincsek után. Arról azonban nem hallottunk, hogy ezek a kutatások eredménnyel is jártak volna.

A hontemeyei Kálnaborfő községben indult most hasonló ásátás évszázadok e'ött állított elrejtett kincsek után. Nem kevesebb, mint 15 millió korona értékű aranyrudak után kutatnak.

A régényes esemény így indult el a maga útján: Ruhgy György pozsonyi mézsáros Palisády u'ca 57. számú lakásának pincéjéből régi könyveket hordott fel. Ezek a könyvek egy rokonának a kálnaborfői kastélyából kerültek hozzá. Egyszer csak az egyik málladozó öreg könyv táblájából írás esett ki, amelyen bizonyos rajzok is voltak. Ruhgy György kíváncsian forgatta a régi írást, de nem tudott rajta elokosodni, mert az latin

nyelvű volt. A mézsáros az írást lefordította.

Nem csekély meglepetésére a régi írásból azt fejtették ki, hogy Kálnaborfő községben hat ládában becsomagolva 450 kilogram aranykincs van elásva valahol a kastély körül. Az írás 1746-ból van kelteve.

Ruhgy György nagyon megörült a váratlan nagy „szerencsének” és nyomban elhatározta, hogy a kincse: felkutatja. Dr. Fischmann Imre pozsonyi ügyvéd társaságában Lévára érkezett, ahol a csendőrségnél jelentkezett és az illetékes csendőrpáncsnokságtól csendőri felügyelet kirendelését kérte az általa nyomban megindítandó kutatáshoz.

Ruhgy György nagyon izgatott volt az örömtől. Istenem, vajjon ki ne lenne izgatott, abban a tudatban, hogy félóra múlva 15 millió értékű kincsek a boldog tulajdonosa lesz. Ruhgy ugyanis váltig erősítette, hogy a mérhetetlen kincs félóra alatt előkerül a tervrajz alapján és kérte az engedélyt arra is, hogy az elszállításra a csendőrségen helyezhessék biztosításba. Szócsánky csendőrkapitány látva Ruhgy nagy bizakodását a kincs napfényre kerülésében, szinte már maga is komolyan kezdett gondolkodni afelett, hogyha valóban előkerülnek a ládák, hová fogják elhelyezni azokat a sok arannyal.

Ezután a kutatás megindult a csendőrség jelenlétében.

De mielőtt tovább mennénk, nyissuk fel a monográfiát, mit mond az a közsegről?

— Kálnaborfő, a Bur patak mellett fekvő magyar kisközség, harminckét házzal és 270 lakossal. 1275-ben említi először, amikor IV. László király Márton fia Miklósnak, az elpusztult Bw'y földet ajándékosván, a birtok egyik határuál Borfői Mikus földjét jelölték meg. Ugyanezt a birtokot, Márton fia Miklósnak magvaszakadával, I. Lajos király 1373-ban Burfői Jánosnak hagyományozta. Borfő községről és a Borfői-családról még korábbi 1342-ből való adatot is találunk, amidőn Mrocsuk mester, honti főispán és a vármegye négy szolgabiraja bizonyítják, hogy Borfői Lőrinc fia: István, Mihály és Jakab, Borfőn levő részbezájuk birtoklásától Borfői Tegzes István fiait: Tamást, Bikát, Michkot és Zomort elitították. 1338-ban az esztergomi káptalan tanuskodik arról, hogy Borfői Lőrinc és fia: István és Jakab, a Borfői István fia, Michk megöléséért, büntetésül 22 márkát fizeljenek és Borfőben levő birtokrészüket örök időkre átruhazzák a Michk testvéreire. A sági konvent bizonyosságra szerint 1359-ben Terjubi Mathk, a Borfői Lőrinc fiának: Istvánnak özvegye, az őt illető részről sógorai, Mihály és Miklós javára lemond. Kálnay Ferenc és testvérei 1506-ban nyerne U.ászló királytól adományt Borfőre, amelyet ettől kezdve Kálnaborfőnek neveznek. A mult század elején a Körmeny, Baross, majd a Bakonyi családok voltak a földesurai. A faluban régi kastély van, melyet a Bross család építtetett. A község nevezetességei azok a sziklába vájt barlangok, melyek határában sürün láthatók. Templomát 1760-ban építtették.

Ebből látható, hogy a községnek régi eredete és némi történelmi mutja van, ami valóban alkalmas arra, hogy az ilyen kincses legendát elindíton.

Ruhgy György és ügyvédjének megjelenése a kis faluban nagy szenzációt keltett és alaposan felajtozta a lakosság fantáziáját. Pár perc alatt elterjedt a híre a titokzatos régi írásnak és a 15 millió kincsek, amely fölött talán tapadtak a borfői lakosok lábai, anélkül, hogy tudták volna róla valamit. Nyomban megindultak a tervezetések is, hogy mit fognak csinálni, hogyha a regeteg kincs valóban napfényre jut, mert természetesen a község is igényt formál legalább egy részére. Pótadót nem fognak fizetni, — ebben már megállapodtak, de vajjon hol van még a kincs?

Ruhgy a plebános engedélyével először is a templom sírboltját kutatta át. A sírbolt régi lakói azonban semmi utbaigazítást nem adtak a kincskeresőknek. Erre öt embert hívtak elő és felásták a kastély és tempom környékét. De bizony a kincs nem került elő. Erre huz mutskát fogadtak fel, folynak az ásátások, de eddig eredménytelenül. A kincses ládákban nincs nyoma!

Ruhgy György a csendőrségen azt állította, hogy félóra múlva előkeríti a kincset. Azóta napok teltek el, a kincs még mindig nem került elő, de a kincskereső rendületlenül és nagy bizakodással folytatják a munkát.

Vajjon a borfői kincskereső is nem azaz a fiaskóval fog végződni, mint a többi szlovanszkoí hasonló ásátás?

Zoro Aga halálához.

Két évtizeddel ezelőtt még valósággal szégyen volt fiatalnak lenni. A fiatalogt komolytalannak tartották nehezebb feladatok megoldására, a fiatalogt átmeneti időszak volt a hön áhitatott érett kor felé. Ma megváltozott a helyzet. Ma más szemmel nézik azokat, akikre valamikor a *zöld és éretlen* jelzőket alkalmazták, ma fiatalnak lenni nemcsak érdem, de szerencsét is jelent. Hogy a divatos közgazdasági jelzővel éljünk, ma az ifjúság hossz-korszakát éljük, amely egy új bejegesség volt ki, a kornak jellemző tünetét: a megöregedéstől való félelmet.

Régen is voltak korszakok, amikor küzdöttek a megöregedés ellen és a kuruzslásnak ezer és ezer szerével igyekeztek az ifjúság el-elűnő értékét menteni. Voltak nagy elméi a történelemnek, akik nem tudták beletörődni abba, hogy a fiatalogt elmege, ki akarták játszani a természetet és utánozni akarták a fákat, amelyek ezredéves kort is elérnek, mert hiszen vannak tőgyek amelyek ezerszáz évig élenek. Tenerifában pedig van egy fa, az úgynevezett sárkányfa, amelynek egyes példányai haterzet évet is élnek.

Manapság tulajdonképpen nem lehet panaszkodni amiatt, hogy az emberi életkor túlságosan rövid. Amig a XVI. században ezer ember közül ötszáznyolcvanketten érel a hatvanadik életévüket, addig a XVII. században és a száz hatszázötvenötre emelkedett, a XVIII. században hatszázhatvanötre, a XIX-ikben hatszázötvenhétre, a XX-ikben pedig nyolcszázhatra. A legutolsó száz év alatt az emberi élet átlagos korhatára huszöhárom évvel emelkedett, a csecsemőhalandóság pedig erősen csökkent. A biztosító társaságok kénytelenek voltak új tabellákat alkalmazni, hogy az emberiség életkorának átlagos emelkedését számításaikban megtalálják.

A mondkorban, mint feljegyzésekben olvasható, éleik emberek nagy számmal, akik a százesztendő átlagot tuhaladták. Matematikém ezer évét élt, Enoch háromszáz évig. Jenkins százhatvan éves korában állt a bíróság előtt két fiával, akik közül az egyik százéves, a másik pedig százéves volt. És a bíró előtt vallomást tett egy olyan ügyben, amely százhusz évvel azelőtt történt. Egy Surrington nevű paraszt százhatvan éves korban halt meg és egy fiatal özvegyet hagyott hátra két gyermekkel, akik közül az egyik kilenc éves volt a másik pedig százhatvan éves. A legtöbb százéves aggastyán Burgáriában él. A statisztika szerint ezer ember közül egy éri meg ezt a kort. Azt mondják, a bo'gárok ezt a magas kort annak köszönhetik, hogy kevés húst esznek és főleg tejtermékeken élnek. Nyagon sok savanyu tejet isznak, aludtejt, amely orvosi vélemény szerint is, gátolja azoknak a betegségeknek a kifejlődését, amelyek az öregedést elősegítik. Metschnikov vizsgálódásai során ugytalálta, hogy bizonyos tapálékok a beleket és a szervezetet megmérgezik és ezeknek az anyagoknak az elhatalmasodása rövidíti meg az emberi életet. A savanyu tej azonban ezeknek a mérges fehérje-anyagoknak a működését erősen csökkenti és így járul hozzá az élet meghosszabbításához. Más fiziologusok és orvosok azonban a hosszú élet titkát a faj sajátosságában és a szervezet ellenálló képességében látják. Ezek mellett főtényezője a hosszú életnek a mértékletes életmód.

A napokban halt meg a világ legöreggebb embere Törökországban. Ez az újságokból közzismert Zoro Aga, állítólag 160 éves volt és tudógyulladása óta meg. 14 feleségtől 58 gyermeke született. Uo'ljára két év előtt nősült, 98 éves nőttel el.

Az alkohol és a nikotin nagy ellenségei az egészségnek és a hosszú életnek. Ez azonban csak általánosságban mondható, mert nagyon sok példát mutat fel a gyakorlati, mi-

KÜLÖNFÉLÉK

EGY MÓKUS ÉS AZ UTCA. Kedden délután nagy szendécska volt a Hurban utcának. Egy kis mokus megunta fogását, kiszókött a kalitkájából és felkuszott az utca egyike öreg akácádjára. A szegény mokus azonban rosszul ítélte meg az embereket, akik folyton a szabadságról szavalnak zenő frázisokat. A kis mokus fiatalos naivitásában azt mind készpénznek vette, amit hegyes fülcskéjével a szabadságról, az ember szabadságszereteléről hallott, bizonyára ennek a hatása alatt határozta el magát arra, hogy odahajgya szék börtönébe, amibe a szabadságszerető emberek egyike belekényszerítette. Mondom, a kis mokus olyan naiv volt, hogy azt hitte, hogy a szabadságszerető emberek vele együtt fognak örülni annak a ténynek, hogy ő egy forradalmi elhatározással felszabadította magát a rab-ságból, amelyben ártatlanul! sínylődött. A naiv kis mokus egyáltalán nem vetett számot az emberek komzóságával és álnok kétszínűségével, hogy is gondolta volna, hogy az ember, aki átszellemült arccal a szabadságot magasztalja, leginkább csak a maga szabadságára gondol, arra, hogy szabadon ühesse nem mindig dicsegetés kisdéd játékait, amelyek aligha bírnák elviselni a ragyogó napfény állítólagos világosságát. A mokus félénk izgalommal húzódott meg az akácján és gyűlölettel fofoszerzők szemmel tekintett a kalitkára, amit a fára tettek ki neki, hogy visszacsalják börtönébe. A mokus makacsul elhatározta, hogy nem megy és magában bizonyára a szabadságot élte, amelynek részese lett a zöld akácján. Amde nem sokáig örülhetett felszabadításának, annak a nagy politikai vívmányának, amit egymaga határozott el és egymaga kivitt ki. Jött a Népszövetség, az utca népe és megállt a fa alatt. Először tíz, husz, harminc ember, de lassan felszaporodott a gyerekekkel több mint száz főre. Az autók elakadtak. A kis mokus a fán már remegt az izgalomtól. Valahol egy bükkös mélyén jütyült volna ő az emberekre, az az ő hazája, de az utca az embereké, itt a kis mokus szadusága még nem teljes. Fogságában gyönyörű művészi ugrásairól is elszókött, hiányzott a tréning. Ot-hat suhanc felmászott a fára, hogy a kis mokus megfossa szabadságtól. Hosszu herce-hurca után a mokus egy kisebb akácra siklott át. Oda is utánna mentek és a tömeg kacagva fogta körül a fát. Itt-ott vastag bot emelkedett a kis mokus felé, mintha csak orozóllal ellen kellett volna védekezni. A kis mokus izgatottságában azt hitte, hogy talán a tömeg lábai alatt elmenekülhet, de végtelen csalódott. Szembe jött vele egy boltosinas, aki belerugott a mokusba. A mokus egy fájdalmasan siklott és elterült az utca kövezetén. A tömeg a kis mokuszt legyőzte, teljesen harcoképtelené. Végtelen örömeinek hatalmas diadalordításban adott kifejezést. A mokus nevében csak egy bot tiltakozott, amely a boltosinasra sujtott le.

.....

— **A barsi ág. evang. egyházmege évi rendes közgyűlését** a napokban tartotta meg Környöczbánya városában. Az egyházmege közgyűlésén ittaként be hivatalba az újonnan megválasztott egyházmegei elnökséget is. A régi elnökségnek ugyanis lejárt a mandátuma s ezzel kapcsolatban a régi elnökség kijelentette, hogy tisztét tovább nem kívánja viselni, mert új örököt kíván az egyházmege élére állítani. A szavazatszedő bizottság felbontotta az egyházközségek által beküldött szavazatokat. A bizottság megállapította, hogy egy szavazat kivételével az összes szavazatot az esperesi tisztségűn Holszik János környöczbányai lelkesre, a felügyelői tisztnél pedig Schubert Edé nyugalmazott főbányatanácsosra estek. Az új egyházmegei elnökséget azután a közgyűlés beiktatta tisztségébe, átadván részére az elnöki székét és az egyházmege pecsétjét és az új elnökséget a lelépő esperes: Bándy Endre és a lelépő felügyelő, Kosztolányi István meleg szavakkal köszöntötte. Az üdvözlésekre adott válaszokban az új elnök-

ség azt hangsúlyozta, hogy az egyházmegejét a kipróbált régi szellemben fogja vezetni. A közgyűlés ezután Bándy Endre lelépő esperest sok évi odaadó és buzgó esperesi működésének és az egyházmege szolgálatában szerzett érdemeinek elismeréséül örökös tiszteletbeli esperesé, Kosztolányi István felügyelőt hasonlóan, örökös tiszteletbeli felügyelővé választotta meg. A közgyűlés a lelépő elnökséget is szeretetteljes ünneplésben részesítette. A közgyűlés ezután megválasztotta az egyházmege többi funkcionáriusait, megalakította a különböző bizottságokat és letárgyalta a napirendre tűzött ügyeket.

— **Ma ismét megismétkeltük a „Cseregerekek” operettet.** Farkas Imre: „Cseregerekek” című 3 felvonásos kftűnő operettjét július elején másodikszor hozta szíre a lévai ker. munkás egyesület ügyes és törekvő műkedvelő gárdája igen szép számú közönség jelenlétében. Az általános hangulat úgy látszik afelé mutat, mint a mult-bar, a „Zsindelyezik a kaszárnya tetején” c. operettől, hogy ezt az operettet is többször fogják még előadni, azonban az egyik igen ruinos főszereplő e hó vége felé katonai gyakorlatra vonul be, így a rendezőség a közhívatnának már csak egy-két előadásban tud eleget tenni. A vidék is élénk érdeklődést mutat a darab iránt s ezért vidéki előadást is fognak rendezni. Egyébként ma este 8 órai kezdettel újra megismétkéik az egyesületi Barsi utcai székházában. Jegyek az esti pénztárnál még kaphatók.

— **A gabonamonopóliumot a kormány megszüntette,** eszerint a buza, rozs, árpa, zab, tengeri és takarmányára: korpá, srott, szarított repaszólet és olajpogácsa, megszünt szabadeskereskedelmi cikk lenni. A gabonamonopólium 1937. jun. 30-ig lesz érvényben. Nem terjesztik ki a monopóliumot a lisztre, de a rendelt felhatalmazza a kormányt arra, hogy utólag még néhány mezőgazdasági termék kiterjeszthesse a monopóliumot, így elsősorban az őrléményekre. A Gabonakereskedelmi R. T. kizárólagos jogot kap arra, hogy a gabonát a garádkától felvásárolja. A gabona bevásárlási árát a kormány olyképen határozta meg, hogy a meghatározásban nemcsak a gabona minőségét, hanem a prágai, illetve pozsonyi paritás is szerepet játszik. Az árak ju'l. 1-től jun. 30-ig szólnak és az alsópárakat szept. 1-től havonta pótdíjjal emelik. Kereskedők és magánosok csak a Gabonakereskedelmi R. T. től, illetve a megbizottjaitól vásrolhatnak gabonát. A járási hatóságok a Gabonakereskedelmi R. T. kérelmeire szükség esetén rakárakat reaktiválhatnak a gabona elhelyezésére. A Gabonakereskedelmi R. T. eladási árait a kormány rendeletben fogja ismertetni. A kormány jogában áll a liszt, kenyér és őrlémények árát is megszabni. — Itt jelezni, hogy egy prágai jelentés szerint, jól informált helyről vett értesítés alapján azt közlik, hogy a buza alsópára valószínűleg 170, a rozsé 135 K lesz. A buza ára 190 és a rozsé 155 K-ig emelkedik. Rezsiköltségre ebből az árból 12 K-t levonnak.

— **Eljegyzés.** Jakab János Léván eljegyezte Imrichs Bözsikét. (M. k. é. b.)

— **Az országos keresztényszocialista párt** ma délelőtt Nagyöveden, délután 3 órakor pedig Bényben rendez népgyűlést. Mindkét népgyűlésen megjelenik Esterházy János, a párt országos elnöke Jabloniczky János dr. nemzetgyűlési képviselővel. A pártelnök kíséretében lesz Forbuszky Géza dr. párkányi körzeti elnök, Haiczl Kálmán dr., az orsz. végrehajtóbizottság tagja, Áxinger László dr. orsz. pártigazgató, a bényi népgyűlésen megjelenik a lévai körzet képviselőjében Majthányi László elnök.

— **40 éves találkozó.** Az elmúlt vasárnap zajlott le Léván a lévai öregdiákok harmadik találkozója, amelyen azok vettek részt, akik negyven év előtt tettek le az érettségi vizsgát a lévai kegyességi főgimnáziumban. A találkozózn Drexler János nórgrádpóstyém földbírtokor, dr. Evösi Béla szécsényi ügyvéd, Hoffmann Árpád nyug. lévai járásbíró, Klein Vilmos nyug. Máv. felügyelő Pécsről, dr. Sztárd Samu lévai ügyvéd és dr. Török Alajos pozsonyi ügyvéd vett részt.

kor szenvedélyes alkoholisták és dohányosok is igen magas kort értek el. Egy kiváló orvos megírja könyvében, hogy nagytajta, dacára annak, hogy a legerősebb dohányos volt és naponta legalább egy liter bort megivott, kilencvenhateves kort ért el. Más megfigyelők, Hufeland és Pfläger orvosok említést tesznek egy Obst Johanna nevű, sziléziái asszonyról, aki két pohár pálinkát megivott minden nap, százhatvanöt évet élt. Vandemont lotharingiai sebész huszonnégyes korától kezdve minden este becsipett és mégis száznegyvenöt évet élt. Egy másik sebész Espagno, csak száztizenkét évig vitte, jóléhet őt is beborozva látták naponta a korcsmákban. Legjobban bírtá azonban az italt egy ír földbírtokos, Brown, akit csak százhusz éves korában győzött le a halál. Ez a nevezetes férfiu a következők sirlíratot kapta:

„Ez alatt a kő alatt fekszik Brown, akit az erős sör és bor élvezet százhusz évig tartott életben. Mindig részeg volt és ebben az állapotban olyan rettenetes, hogy maga a halál is félt tőle. Egy napon, amikor szokása ellenére józan és rendes volt, szíven ragadta a halál és végül is győzedelmeskedett ezen a különben legyőzhetetlen részeg emberen.”

Az öregedés ellen általaiban arzénrel védekeztek, ami fiatalos, friss arcszint varázsol az arcra, eltüntette az öregség ráncait és orvosi megfigyelés szerint az arzén különösen a Steyer hegyvidéken hatott jól. Magas kort értek el az emberek és jól bírták öregeségükben is a munkát.

Amíg a középkorban nemes fémekeket, aranyat, gyöngyöt, korait adtak be a kurtuzósi borban, mint elixirt az öregség ellen, addig a mai józan korban egy sokkal közönségebb fémez fordultak: a vashoz, amelynek nemcsak kémikailag kimutatható kftűnő hatása van a vérképződésre, hanem az általános testi és érbeili állapot is erősen megjavítja. A legjobb vaspreparátum természetesen maga a vér, amely bármilyen formában is jut a szervezetbe, fötöltlenül kftűnő hatású. Az északi népeknel a vérből lisztnak, méznek és különböző egyéb fűszereknek a keverésével kalácsot készítenek, amely különösen öregkorban kedvező tápszertük az embereknek és észrevehetően eliensúlyozza az öregedés tüneteit.

Ha áttekinjük azokat a különböző szereket, amelyeket öregedés ellen orvosok és a hosszú élet titkának tanulmányozói ajánlanak, akkor arra a meggyőződésre kell jutni, hogy sem az aludtje, sem az alkohol, sem a jód, arzén vagy más, nem hosszabbítja meg tulajdonképpen az életet, csupán arra szoiágnak, hogy az öregedéssel járó különböző tüneteket enyhítsék, a megöregedés ellen azonban éppugy, mint a halál ellen, nincs orvosság.

De van-e szükségünk ilyen csodaszer feltalálására? Az embernek csak nem kell arra gondolnia, hogy megöregedett. A munka, az életnek nemesebb életemben való feifogása, meg tudja kedveltetni az emberrel az öregeséget is igen nemes példák állanak előttünk, amelyek azt mutatják, hogy az öregeségek is megvannak a szép és kellemes értékei. Goethe havanésves elmut, amikor legkezebb költői alkotásait írta. Íbsen ugyanabban a korban írta Solmess építómesterét. Fontaine ugyancsak élete akonyán írta legszebb regényeit. Housel a japának legnagyobb festője, nyolcvanöt éves korában azt mondta a haláláról: „Milyen kár, hogy meg kell hainom, holott most kezdek bírokába jutni művészetem igazi eszközeinek.”

— **Beiratás a pozsonyi YMCA magánkereskedelmi iskolájába** naponként egész szünetidő. A Tagozatai a kéteves ker. iskola és egyéves ker. tanfolyam. Megfelelő érdeklődés esetén magyar osztályok is lesznek. Felvehető minden 14. életévet betöltött és legalább 3 polgári vagy középiskolai végzettséggel rendelkező tanuló és tanuló. Az iskola a közoktatásügyi minisztérium ellenőrzése alatt áll és abszolútenként érvényes bizonyítványt nyerne. A tanulóknak joguk van a kedvezményes vasuti diákigazolvány használatára. Saját olcsó internátus. Prospektus ingyen. YMCA, Pozsony, Sánc ut.

— **Postagalambok tréningje.** F. hó 1-én a lévai vasúti állomáson a csendőrség két kosár postagalambot bocsátott fel. A galambok a csehországi Presticétre valók, onnan érkeztek ide vasúton. Ez a felbocsátás tréning gyanúját történt, mert 15-én részt vesznek a nemzetvédelmi miniszter díjért rendezendő versenyen.

— **Nem szabad biciklin második személyt vinni.** Az Országos Hivatal legújabb rendelete értelmében kerékpáron második személyt, így tehát gyermekeket is, vinni tilos. Köteles mindenki a kerékpár sárhányójára fenyviszavető, kerek, vörös üveget felszerelni. Dudát nem szabad használni, csupán csengőt. A rendelet megszegői szigorú pénz és elzárásra büntelhetők.

— **Az autóbusz elé ugrott.** Csáky András 70 éves vámoslányi földmives csütörtökön d. u. a ladányi úton az autóbusz előtt akart átmenni a tulsó oldalra. Az autóbusz a vigyázatlan aggyasztást előlütötte; be-szállították a kórházba, ahol megállapították, hogy könnyebb természetű agyarázkódást szenvedett.

— **Az Új Élet** a szlovenszkói ifjú katolicizmus szociális és világnézeti folyóiratának júniusi száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: Reményi József: A gondolkodás lirája. Budai György: A társadalom elgépiesedése és a művészet. Miú Urbán: Fakenyeren (Vajkó Sandor fordítása, elbeszélés). Ivay László: Vallomás a katolikus Resaender Ríportor-ról. Református testvéreink és mi. Gobi László: Katolikus szellem a magyar irodalomban II. Nyári László: A jellemek szerepe a diaktregédiakban. Balint Sandor dr.: Néprajz és népiszkola. Jan Neruda verseiből (S. pos Győző fordítása). Horváth Béla, Rónay György, Kossányi József, Kocsokovics Balázs, Walthier Eiz versei. Szemle: (Korporatív eszme Csehszlovákiában. Az új osztrák alkotmány. A világnézet irodalom. Külföldi magyarok, Prohaszkás mozgalmak, Filmszemle, pedagógia, iskolajogi, stb.) Prohaszka Ottokár, Feja Gáspár, Szedi Justinián, Schütz Antal, Mheics Vid, Sik Sandor idézetek. Könyvek—Írások. Műmeléklet: Jakub Gyula képei.

— **Alap Gyula Haiczl Kálmán történeti műveiről** az alábbi bírálatot írta: Léva története a XVII. században. Írta: Dr. Haiczl Kálmán. (A Bars különnyomata, Léva, 1934. Nyitrai és Tarsa irodalmi és nyomdai vállalkozás. 8° 127 oldal, 4 műmeléklettel.) Haiczl Kálmán ma legteremkenyebb monografusaink sorába tartozik: másfél éven keresztül negyedik könyve hagyja el a sajtót. Igaz, hogy ezek közül egyik Léva történetét tárgyalta a XVI. század végéig és mostani könyve ennek folytatása. Léva vára a XVI. század végén a Ruzsáki Dobó család birtoka. Az egri hősnök fia, Dobó Ferenc Léva várának ura, aki su jó pénzén vasarolta vissza aiai örökséget a mohó udvari kamarától, nem sejtve, hogy halála után örökösai ugyanezre a sorsra jutnak. Regénybe illő az örökség sorsa, Rudolf császárnak pénzhétsége, melyet úgy elegített ki, hogy eljárása és a rabias közt csak arnyaltatni különbségek voltak. Egyik Dobó örökös volt Perényi Zsófia, Székely Jakab özvegye, akit Kollonich Szigfrid baro vett feleségül. A fiatal házaspár alaposan megkoppasztotta a bécsi udvar, mire Léva varába beheltek 1604. év farsangján. A mézeshetek nem sokáig tartottak, mert 1605 elején Bocskay felkelése zavarta azt meg. A zavaros idöket Haiczl Kálmán részletesen beszéli el és itt a helyi monografia országos történeté szélesül. 1606 elején Kollonich özvegyére jut és elkezdődik a halatlan bécsi udvarral való viaskodás. Léva várát és tartományát annak ellenére, hogy az udvar százezrekkel adósa Kollonichnak, idegennek adományozta, csakhogy hűség emberei megvédik vagyonát, míg ő a bécsi börtönben sanyidótt. Lévát és tartományát az új főúdsur, Althán János teljesen kifosztotta és csak hosszú per után kapta vissza a vitéz Kollonich, aki 1623 öszen elhunyt. Vele történt meg az, hogy holtteste tizenöt évig maradt temetlen és koporsója

ott porosodott a lévai vár negytermében. A királyhoz jutott jelentés után intézkedett, hogy éjjel és pap nélkül temetesse el a legnagyobb hősök egyikét a kamara tanácsa. Léva 1624-ben a király tulajdonába került, de már 1640-ban Csáky László tulajdonába megy át. A török-magyar hódoltság idején folyt harcok szines leírása érdekes olvasmányra teszi a könyvet, ezek közül a vezekényi csatáé, ahol négy Esterházy halt meg hazajárt. Amikor Köprili Ahmed nagyvezér 1663-ban megtámadta Magyarországot, Léva vára is kezére esett, de 1664 nyarán De Souches komáromi főkapitány visszafoglalta. Átmenetileg ismét török kézre került Léva vára, de a győzelmes lévai csatában megint visszafoglalta a keresztény sereg és De Souches diadalmasan vonult be a várba. Császári őrség tanács a várban, majd 1678-ban Thököly serege állítja meg. Ettől kezdve Léva sorsa a kuruc és labanc malomkövek között való örökös. A törökök kiűzése után a Csákyaktól Esterházy Pál herceg, az ország nádora vásárolja meg a lévai várudvaral. Az 1703-ban kitört Rákóczi-szabadságharc alatt Ocskay László csellel foglalja el Léva várát. Lévára ismét nehéz napok következtek. Léva környékén Bottyán János végez sikeres hadműveleteket. 1709-ben elhunyt Bottyán, de fellépett az országosan pusztító pestis, mely még 1711-ben, a szatmári békekötés idején is szedte áldozatait. Ettől kezdve Léva városa a békés fejlődés útjára léphetett. A várat Bottyán kurucsi rombolták le. Haiczl Kálmán a történetirő éles szemével figyelte és csoportosítja az eseményeket, ezeket érdekesen beszéli el. A viszontagságos évszázad Lévának történetében mindenkor emlékezetes marad. Haiczl Kálmán könyve nem lett volna teljes, ha a XVII. századról, a vallási küzdelmek századáról léven szó, azt ki nem egészíti ezek leírásával. Ebben számos ismeretlen adatot sorolt fel, melyek munkája alapvetővé válik. Szeretünk volna a város multjából művelődéstörténeti adatokat is olvasni, Léva város leviátára azonban újabbkori keletű, Barsvármegye leviátára pedig, ahol esetleg lehetne forrásokot találni, másfél évtized óta zárva van. Ettől eltekintve Haiczl könyve Léva történetének összefoglaló képet nyújtja, melyben a halás utókor gyönyörködhetik. A munka nagy nyeresége monografia-irodalmunknak, mert szerzője vérbeli historius. A könyv ára 15 K, az első füzettel együtt 25 K és megrendelhető a szerzőnél (Szegény, parkányi járás).

14 napos olcsó vásár. 45 évi elismerten legnagyobb választék urai és női divatrukkban. Nvri és fürdő árak melyen le-szállítja HOLZMANN BÓDOG cégnél Levice.
Ének és hegedűt tanít, a tanítói externista vizsgára az összes éneki tantárgy-ból előkészít BARTA MÖR, Szeferni A. 27.

Gyászköszönetek.

Mindazok, akik drága jó anyám elhunytá alkalmából mély fájdalomban résztvettek, fogadják ezuton halás köszönetemet.

Sandner János, járdabíró.

Ezuton mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, jóbarátoknak, ismerősöknek, kik szeretet férmeg, illetve edésspánk elhunytá alkalmával mély fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek és öt utolsó utjára elkísérték.

BÁZLIK CSALÁD.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősöknek, kik felejthetetlen spánk elhunytá alkalmával öt utolsó utjára elkísérni szívesek voltak, ezuton mondunk halás köszönetet.

HAVETTA MÁTYÁSNE és gyermekei.

NYILTTÉR. *)

NYILATKOZAT.

Feleségem bevásárlásiáért anyagi felelősséget nem vállalok.

ROXER JÁNOS.

*) Ezen rovat alatt köztölkéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése.

Születések. Janek Erzsébet leánya Margit. — Fábiny József Bőhész Ilona leánya Katalin. — Mihalicvs László Trnavszky Gizella fia Tibor Sándor.

Házasság. Dobrovolya Lajos rk. Hraban Mária rk.

Halálozások. Özv. Bräuer Sámuelé Skrek Janka 68 éves. — Özv. Steviar János 59 éves. — Bázlik János 77 éves. — Havetta Mátyás 66 éves.

A „Bars” rádió műsora:

Vasárnap, július 8.

BRATISLAVA. 16 Gramofon. 17.50 Magyar óra 19.40 Zongorahang. 20.20 Operettzene.

BUDAPEST. 9.15 Hírek. 10 Rk. mise. 11.15 Evang. istentisztelet. 12.30 Közvetítés Siofokról. 13.30 Farkas cigkz. 14 Gramofon. 15 Földművelésügyi előadás. 15.45 Szalonkz. 16.30 Előadás. 17 Operaházi zk. 18 Rádió-társorsjáték húzása. 19 Harfahang. 19.30 Előadás. 20 Sporteredmények. 20.15 „Világhír a ligetben” radiojáték 2 részben. 23 Guttenberg jazz. 23.30 Lakatos cigkz.

PRÁHA. 12.15 Katonazk. 16 Gramofon. 19.40 Vidám óra. 21 Hangy. 22.30 Jazz-zene.

WIEN. 10 Gramofon. 11.20 Énekhangy. 12.20 Zene. 16 Kamarazene. 17 Gramofon. 20 Operett.

Hétfő, július 9.

BRATISLAVA. 12.30, 17.50 Hangy. 18.15 Magyar óra. 20.05 Orosz dalok.

BUDAPEST. 12.05 Szimfónikus zk. 13.30 Vokálkvintett. 15.30 Diaktelora. 16 Előadás. 17 Zongorahang. 17.30 Elbeszélés. 17 Rigo cigkz. 19.15 Tárgysorsjáték húzása. 20.15 Budapesti Hangy. Zenekar. 22.40 Gramofon.

PRÁHA. 12.10, 13.40, 17.50, 18.10 Gramofon. 19.30 Dalok. 21 Filharmonikusok hangy.

WIEN. 12, 13.10 Hangy. 16.10 Fuvolahangy. 17.20 Gramofon. 19.30 Operaest. 21.50 Orgonahangy.

Kedd, július 10.

BRATISLAVA. 18.15 Magyar óra. 19.10 és 20.40 Hangy. 21.50 Egyfelvonásos.

BUDAPEST. 12.05 Hangy. 13.30 Győri cigkz. 16 Előadás. 17 Gramofon. 18 „Szent komédiások” előadás. 18.30 Hegedűjáték. 19 Előadás. 19.30 A rádió-társorsjáték fonyeremenyek sorsolása műsoros est keretében. 22.20 Gáspár cigkz. 23 Operaházi zk.

PRÁHA. 12.30 Hangy. 13.50 Gramofon. 15.15 Filharmonikusok. 19.30 Katonazk. 22.15 Lett dalok

WIEN. 12 Hangy. 15.40 Dalok. 17.32 Zongorahangy. 19.25 Katona zk. 22.15 Esti hangy.

Szerda, július 11.

BRATISLAVA. 12.30 Hangy. 13.20, 17.40, 18 Gramofon. 18.15 Magyar óra. 20 Hangjáték.

BUDAPEST. 12.05 Weidinger zk. 13.30 Gramofon. 15.30 Diaktelora. 16 Hazatartási tanácsok. 17 Előadás. 17.30 Magyar noták, eneklik Matolcsy Margit és Kaimar Pal. 18.45 Előadás. 19.15 Zongoragondnka szonáták. 20 Vidám csvegecs. 20.30 „A pusztá eneke” eletkép. 22 Len Baker jazz-zk. 23 Kolompár cigkz.

PRÁHA. 12.10 Gramofon. 15.15 Filharmonikusok 16.40 Hangy. 19.10 Operariák. 1. 45 Citeraquartett.

WIEN. 12 Hangy. 16.10, 19.10 Gramofon. 22.15 Dalok. 23 Jazz-zene.

Csütörtök, július 12.

BRATISLAVA. 12.30 Hangy. 18.15 Magyar óra.

BUDAPEST. 12.05 Balalajka-zk. 13.30 Bertha zk. 16 Ifjúsági előadás. 17 Zongorahangy. 17.30 Felolvasás. 17 Honved-zk. 19 Utirajz. 19.20 Gramofon. 20.20 Esenyi Olga és Timar József előadoestje. 21 Rigo cigkz. 22.45 Küiugyi negyedóra. 22.20 Operaházi zk. 23.20 Mándits jazz-zk.

PRÁHA. 12.05, 13.40 Gramofon. 19.30 Dalok.

WIEN. 12, 13.10, 17.10 Gramofon. 20 Hangy. 22.25 Esti hangy. 24-26 1-ig Táncczene.

Péntek, július 13.

BRATISLAVA. 17.40 Gramofon. 18.15 Magyar óra. 19.10 Hegedű és harfa duett. 21.50 Zene.

BUDAPEST. 12.05 Récz cigkz. 13.30 Hangy. 15.30 Cserkeszfelóra. 16 Elbeszélések. 17 Operaházi zk. 18.15 Előadás. 18.45 Gondnagahangy. 19.20 Előadás. 19.50 Rádió — a rádióról. 20.10 Bpesti Hangy. Zenekar előadása „Faust” dalmű 5 felv. 23 Bura cigkz.

PRÁHA. 12.30 Szalonkz. 13.40, 17.40, 20.20 Gramofon. 20.50 Hangy. 21.25 Hegedűhangy.

WIEN. 12, 13.30, 16.30 Gramofon. 17.30 Zongoratrió. 19.10 Fuvósgeittes 23 Táncczene.

Szombat, július 14.

BRATISLAVA. 12.30 Hangy. 18.15 Magyar óra

BUDAPEST. 12.05 Gramofon. 13.30 Hetényi—Buday—Sebő-trió. 16 Ifjúsági óra. 17 Kamarazene. 17.50 Mit üzen a rádió. 18.20 Allamrendőrségi zk. 19 Előadás. 19.30 Énekhangy. 20 Előadás a stüdióból „A betyár kendője” népszimnű 4 felv. 22 Patky jazz-zk. 23 Operaházi zk.

PRÁHA. 12.10, 13.40 Gramofon. 16.40 Hangy. 20.40 Filharmonikusok. 22.12 Gramofon.

WIEN. 12, 13.10 Gramofon. 16.05 Mandolin-zene. 17.10 Hangy. 19.20 Zongorahangy. 20 Operett.

A világ legértékesebb állatja.

Mikor 1927-ben a Missziszípi folyó áradása Északamerikában óriási területeket öntött el, az amerikai tudósok nem az árvíz közvetlen pusztításait tartották a legnagyobb kárnak.

Az elseprít vetéseket és ültetvényeket újra lehet vetni és ültetni, a lerombolt házakat megint fel lehet építeni, de ki fogja az áradás következtében elpusztult földigilisztákat pótolni! — kérdezték a tudósok.

Az amerikaiaknak ez az aggodalma mindenképpen indokolt volt. Azt mondják, hogy a giliszta a legrégebb "földmivés". Az amerikaiak ezt megtoldották azzal, hogy a giliszta a világ legértékesebb állatja. Giliszta nélkül nem fejlődhetett volna ki a növénytermelés mai magas fokára.

Ujabbban a történettudósokat is kezdi foglalkoztatni a giliszta. Gyakran lehet halani vagy olvasni arról, hogy valahol értékes kincsek, városokat ástak ki a földből. Hát hogyan kerültek ezek a föld alá? Elsüllyedtek? A földre temetett kincsek és városok egy részét a homok és folyók által hordott iszap temette el. A kincsek egy részét pedig az ember már eredetileg a földre ásta. Az eltemetett történelmi emlékek egy igen nagy részét azonban a giliszta temették el.

A giliszta állandóan táplálkoznak a földben, eszik a talajt és megjavítják a talaj ásványi anyagait. A nehezen oldható kis földgöngyöket megszűri és mikor kikerül belőlük a föld, azt már átjárták a giliszta emésztő nedvei. Az ilyen átémésztett földet a növények gyökerei könnyebben használják fel, mint a nyers földet. A talaj legizsával és az elkorhadó növényi részek megemésztésével a giliszta állandóan emelik a földszintet. Ezt a munkát nem lehet lekicsinyelni. Gondos megfigyelésekkel kimutatták, hogy ahol a földben sok giliszta van, száz esztendő alatt 50—60 centiméterrel is emelkedhetik a talaj felszíne.

Ez magyarázza meg a történelmi emlékek „elsüllyedését” is. Egy évezred alatt a giliszta munkája hát méter mély földsriba temetheti el a leghatalmasabb épületeket is.

Hogy az áradás által okozott giliszta-pusztítás milyen kárt jelent, egy kísérletről érthetjük meg.

Három cserépbe káposztamagot vetettek. A cserépekben homok, tehát sovány és a növények fejlődésének nem kedvező anyag volt. A három cserép közül az egyikbe nem tetek giliszta, a második cserépbe öt giliszta, a harmadik cserépbe pedig tíz giliszta tettek. A palánták egyforma időben keltek ki mind a három cserépben. Később azonban a kis növények fejlődésénél meg lehetett állapítani, hogy a giliszta a növények növekedését igen kedvezően befolyásolja. A gilisztanélküli cserépben a palánták egészen satnyák maradtak.

Az öt giliszta tartalmazó cserép növényei valamivel erőteljesebb fejlődést mutattak. A tíz giliszta tartalmazó cserépben levő palántok pedig a legszebbek voltak. Az is bebizonyosodott ezzel a kísérlettel, hogy a giliszta nem eszi meg a fiatal gyökereket és nem tudja ki a szesze palántákat.

A giliszta tehát a kertész és szántóvető legjobb barátja. Óriási tömegben él a földben. Egy katasztrális holdnyi területen több száz ezer giliszta végzi a talajjavítás nagy munkáját. Igen jó minőségű fekete földben több mint egy millió giliszta él holdanként, tehát a föld négyzetméterére 200 darab jut. Amerikai tudósok azt is kiszámították, hogy mennyi giliszta él Földünkön? A Földön élő összes giliszta súlya öt-hatszázszorosa a Földön élő emberek súlyának. Vagyis minden emberre három-négy mázsányi giliszta jut.

A természet bölcsessége tehát a giliszta-ira igen hasznos munka elvégzését bizta. Ezért becsüljük meg a giliszta, a legrégebb földmivest!

Német és angol nyelvet tanít
ALSTERNÉ Balcsák-sor 2.

SPORT

Rovatvezető: Boros Béla

LTE—Surányi SC 2:2 (1:2) bíró: Nemcsok Érsekújvár. LTE csapata erős küzdelem után eldöntöttet ért el, a több játékosal megerősített surányi csapat ellen Surányban. LTE-ből Martinovics, Ujváry háttérpár, Ocsik, Kocsis, Tóth, Danis, Dokupil voltak a legjobbak. A gólokat Kocsis és Danis lötték.

Losoncson 5—8-ig tartanak a csehszlovákiai magyar teniszbajnokságok. Városunk sportját Szatmáry Miklós (LTE), Nyáry Kálmán és Beinrohr Dező (LSE) képviselik.

Az LTE f. hó 5-én rendezte meg atletikai versenyt, amelynek eredményei a következők:

Atletika. 100 m. sikfutás Béres József 11,5 mp. club rekord. 2. Franz Fegl 12,7. 3. Tóth János 13. 100 m. sikfutás ifjúsági 1. Pető Sándor gym. 12,8. 16 éven aluliak 1. Szumrák Károly LTE 13,2. 400 m. sikfutás. 1. Béres József LTE 55,1 mp. 2. Béres Sándor LTE 57,1. Ifjúsági 1. Pető Sándor gym. 56,9. Súly lökés (7 és fél kg.) 1. Budaváry László LTE 110,4 cm. club rekord. 2. Runna Ferenc LTE 108,5. Kezdők. 1. Franz Fegl LTE 10,42. 2. Béres Sándor LTE 10,08. 3. Müller István LTE 9,46. Ifjúsági (5 kg súly) 1. Kovács László gym. 10,68. 16 éven aluliak (5 kg súly) 1. Szumrák Károly LTE 11,21. — Diszkoszvetés. 1. Runna LTE 37,08 m. 2. Budaváry László LTE 32,45 m. Kezdők. 1. Müller István LTE 26,35. 2. Halász Károly LTE 26,24. 3. Béres Sándor LTE 22,62. — Távolság. 1. Béres József LTE 5,96 m. 2. Franz Fegl LTE 5,49. 3. Müller István LTE 4,77. Ifjúsági 1. Pető Sándor gym. 5,63. 2. Kovács László gym. 5,52. 16 éven aluliak. 1. Szumrák K. LTE 5,21. 1500 m. sikfutás 1. Frantisek Krosák gym. 4,55. 2. 1. Izsof Zoltán

Lte — —, 4x100 m. staféta. 1. Deákok csapata 50,02. II. Lte 50,04. Három tartalék! — A verseny megrendezése körül Budaváry László sz. o. vezető és Slamka főgimnáziumi tornatanár szerzett érdemeit. — Az LTE 5-én országos atletikai versenyt rendez, amelyen esetleg versenyen kívül egyes számokban külföldi atleták is fognak indulni.

Uszás. Az alkalmatlan időjárás miatt elmaradtak részben a treningek. Hogyha az időjárás ma, vasárnap delutánra megváltozik, akkor megtartják a házi versenyt, mely a következő számokból áll: 50 m gyors, 50 m mell, 50 m hát, 50 m gyermek gyors és 50 m fiú gyors, 3x50 m vegyes staféta, 3x50 m gyors staféta és 2x12 perces vízipolo mérkőzés. A házi verseny 3 órákor venné kezdetét. Belpő csupán 1 Ké ráfizetes az uszodajegyre.

A jövőheti SK Jánosik Trnávával megtartandó uszó- és vízipolo mérkőzésekre az előkészületek nagyban folynak. A mérkőzés d. u. 4 órákor veszi kezdetét, a beelőjőgyekek ára minimális lesz és furdőzésre is feljogosít. A mérkőzés szép sportot és izgalmas küzdelmeket ígér.

LTE—Nagysurányi SC 1:1 (1:1) bíró: Burko. Az LTE csapata Zauko, — Kovács, Ujváry — Mészáros, Martinovics, Ocsik — Kocsis, Tóth, Danis, Dokupil, Rác összeállításban, tehát Dubetz, Pály és Vizi helyen 3 tartalékkal áll ki és bár időnként fölényben volt, nem tudott győzni a lalikesen játszó surányiak ellen. Kovács, Mészáros, Martinovics és Dokupil játszottak hibátlanul. Az LTE egy 11-eset a kapus kezébe löt. Az LTE gólt Jótó szerzte.

Előmérkőzésen a tisztviselők csapata 6:1 arányban győzött a katonaság ellen.

▶ APRÓ HIRDETÉSEK ◀

Hirdetésekre való levelelbeli érdeklődésekhz kérünk válaszra szolgáld levelezőlapot csatolni

3 szobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó Magtár utca 2. 590

Eladó ház Kálnai utca 30. szám. 577

Eladó egy páncélszekrény. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó Ladányi u 14. számú ház. Bővebbet ugyanott. 595

Modern új 4 szobás lakás teljes komforttal nagy tekekkel Ladányi utcában szepőmberra kiadó. Bővebbet ELISCHERNÉ. 614

Uzlethelyiség legforgalmasabb utvonalon kiadó özv. WILHEIMNÉNÁL, Szepesi u. 21. 619

Építőtelvek Kika elején eladó. Fálvilágosítást ad. BÖRCSÁNYI BÉLA. 12

Eladó ház, mely áll egy szoba és konyhából. Ujtelep XII. u. 20. 630

Kersék utca 27. számú három szobás adoménus ház 50000 koronáért eladó, azonnal beköltözhető. Bővebbet Koháry-utca 21. 631

Küttisztítást o'csón vállalom, WEINER ZOLTÁN lakatosmester Mángorló-utca. 632

2400 katasztrális hold vadászterület foglyászatra kiadó. GREMANNÉ vendéglője Nagysálló. 634

Szoba konyha jul. 15-től kiadó Dobó-utca 9 635

Eladó ház Tolsztoj u. 4, 2 szoba, konyha, spaiz, előszoba, nagy kert és házhely. 636

Fel házrész istállóval elkülönítve eladó. Polgár u 12. sz. 637

Kiadó szoba konyha Pápmajor u 3 638

Tanulóknak jobb házból való, szlovákul beszélő fiút felvesz VAMOS MÓR, tüvegkereskedés Levica. 641

Eladó új modern villa teljes komforttal a polg. iskola mellett. Érdeklődni ugyanott NEMEČEKNEĽ. 642

3 lámpás telepes rádió eladó Ujtelep 7 utca 1. 643

Kiadó három szobás utcai lakás esatleg kerttel Koháry utca 18 644

Kiadó szoba, konyha, előszoba, pince. Csepregi utca 29. sz. 645

2 ház 2 szobás mellékhelyiségekkel kiadó Nadražny rad č. 8a 9. 647

Azonnal kiadó 2 szobás moderna lakás VI. u. 34. 648

Főter 14. szám alatt kényelmes emeleti lakás kiadó. 649

Pianinót keresek bárba, esetleg megvételre. BARTA MÓR Stefánik 27. szám. 650

Felhivom a tisztelt vásárló közönség becses figyelmét a saját készítményű **KÉVEKŐTELEINKRE** melyeket gyári áron árusítok. Eladás nagyban és kicsinyben. **PINDÜR, kötélverő mester.**

VALUTAÁRFOLYAMOK
Bárcs megyei Népbank Levica, jelentése

	jun. 30-án	jul. 7-én
100 pengő	—	496,—
100 osztrák schilling	—	460,—
1 angol font	—	121,—
1 amerikai dollár	—	23,50
100 svájci frank	—	783,50
100 francia frank	—	160,50
100 líra	—	209,—
100 német márka	—	918,—
100 dinár	—	54,30
100 lei	—	18,—

Gabonaárak:

Buzsa	—	100 kg	—	150 Ké.
Rozs	—	—	—	100 .
Árpa	—	95	—	100 .
Zab	—	—	—	—
Kukorica	—	—	—	—
Bab	—	—	—	100 .
Köles	—	—	—	—
Lucernaág	—	—	—	—

VYHNE

Természetes meleg vasasfürdő és hegyi klimatikus gyógyhely, modern hidegvizgyógyintézzettel és szénsavas fürdővel. Idegbántalmakban, női bajokban és vérérszegénységben szenvedők részére

TELJES PENZIÓ

lakás, ellátás (négyzeri étlapszerinti étkezéssel), 1. oszt. v a s a s f ü r d ő gyógy., zenedíj és világitással együtt
elő és utóévadban 34—37 Kő
földényben 38—42 Kő

Felvilágosítást ad: Fürdőigazgatóság Vyhne és Bratislava Stefaniková 23. Telefon 11-96

INTERNÁTUS

Ha a szülők tanulmányaikat végző leánygyermeküknek kedves- és szülői házat pótoló otthon óhajtanak biztosítani, teljesülhet a kívánságuk mérsékelt ár fejében, a KERESZTES NŐVEREK internátusában:
BRATISLAVA, Radlinského č. 18.
 A leánykáknak alkalmuk van a szlovák és német nyelv elsajátítására, valamint a zongorát is tanulhatnak.
 PROSPEKTUST küld az intézet előjárósága.

Kályhák! Kályhák!

ELVÁLLALOM: Cserépkályhák, takaréktűzhelyek felépítését, ugyszintén kályhák átrakását, tisztítását és vaskályhák samottozását szakszerűen és jutányos áron. - Új cserépkályhák állandóan raktáron. - A n. é. közönség pártfogását kéri

RICHTER BÉLA

kályhás LEVICE, Kopai utca 10.

ÉRTESETÉS!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Léván Báti u. 2. sz. alatt** (Bernsütz-házban)

MÉSZÁROS ÉS HENTES ÜZLETET

nyitottam. Szíves pártfogást kér tisztelettel:

TONHAISER LÁSZLÓ
 mészáros és hentes Léva.

Építőtelkek

AZ UJMAJOR és a do hány beváltó mellett fekvő, Schoeller és Társa cég tulajdonát képező területen

eladók

Felvilágosítást ad:

Dr. Simek István
 ügyvéd, LEVICE

Szépíróadalmi művek- és ujdonságok

Fél pengős 3 Kő

Egy pengős 6 Kő

Két pengős 12 Kő

Nyitrai és Társa

könyv-, mű-, szemű-, papír- és izósekkészítésében Levice-Léván - Telefon: 98

HALÁSZATI ÉS VADÁSZATI CIKKEK

nagy választékban!

Összes gyártmányu **KERÉKPÁROK**
JAWA motorkerékpár képviselőt

SZAKSZERŰ javító műhely
 és kerékpár zománcolás!

LŐSZER
 ÉS ROBBANTÓSZER

ÁRUDA!

70 ÉV ÓTA VEZETŐ MÁRKA!
MINŐSÉGRE ÉS TARTÓSSÁGRA
 NÉZVE **OLCSÓ!**

BAROSKA J. MECHANIKUS ÉS PUSKAMŰVES **LEVICE,** KÁLNAI ÚT 3. TELEFON 130.

KULTÚREMBER otthonában nem hiányozhat

A RADIO!

Kevés pénzért a legkellemesebb és legolcsóbb szórakozást nyújtja a legelőnyösebb részletfizetési feltételek mellett!

Ne bosszankodjon akkumulátorral, elemekkel, CSERÉLJE BE régi telepes készülékét váltóáramu modern hálózati RADIOKÉSZÜLÉKRE! CSERÉLJE KI elgyengült régi radio lámpáit a legújabb típusú radiolámpákra, készüléke ujjá alakul! — Radiokészülékek bemutatását, radiolámpák cseréjét a helyszínen, vételkötelezettség nélkül eszközöljük.

Minden igénynek megfelelő modern radiókészülékek nagy választékban állandóan raktáron.

RADIO CENTRAL — KERN TESTVÉREK
 áruházában Levice—Léva

Alapított 1881.

Telefon szám: 14.